

**OKUPLJANJE STUDENATA U BLOKADI
TI I JA, SLAVIJA**

23. MAJ 2026. GODINE, BEOGRAD

- MONITORING IZVEŠTAJ 2/26

Beograd, 4. jun 2026. godine

I. SAŽETAK

Monitoring javnog okupljanja održanog 23. maja 2026. godine u Beogradu sproveden je sa ciljem analize ostvarivanja prava na slobodu mirnog okupljanja, uključujući procenu postupanja nadležnih institucija, bezbednosnih snaga, organizatora, kao i ponašanja učesnika i kontra demonstranata tokom i nakon završetka skupa. Posebna pažnja posvećena je usklađenosti postupanja državnih organa sa domaćim zakonodavstvom i međunarodnim standardima zaštite slobode okupljanja.

Javno okupljanje pod nazivom „Ti i ja, Slavija“ organizovali su Studenti u blokadi kao jedno u nizu velikih protestnih okupljanja sa zahtevom za raspisivanje izbora. Skup je bio prijavljen. Centralno dešavanje održano je na Trgu Slavija u periodu od 18 do okvirno 20 časova, dok se značajan broj građana tokom trajanja protesta kretao ka mestu okupljanja i od njega iz više pravaca grada. Najveća koncentracija učesnika zabeležena je u ulicama Nemanjinoj, Kralja Milana, Beogradskoj, Makenzijevoj, Kralja Milutina i Deligradskoj, kao i na Bulevaru oslobođenja. Ulica Svetog Save je bila zatvorena od strane redarske službe i saobraćajne policije i za pešake tokom trajanja skupa.

Tokom većeg dela protesta okupljanje je proteklo mirno, bez vidljivijeg prisustva uniformisanih policijskih snaga u neposrednoj blizini centralnog dela skupa, iako je bilo evidentno da su policijski kapaciteti angažovani u velikom obimu. Po završetku centralnog dela protesta, a nakon incidenata, došlo je do izrazito pojačanog prisustva policijskih jedinica na ulicama, uključujući pripadnike interventnih jedinica i upotrebu oklopnih vozila.

Do eskalacije situacije došlo je oko 20 časova i 30 minuta u zoni Pionirskog parka, nakon sukoba i bacanja predmeta ka prostoru parka, što je izazvalo intenzivnu reakciju policijskih snaga. Nakon toga incidenti su se proširili na područje Bulevara kralja Aleksandra i ulice Kralja Milana. Posebno zabrinjava obrazac u kome se, nakon završetka glavnog dela skupa i usled postupanja manjeg broja izgrednika, intervencije i mere bezbednosnih snaga reflektuju na širi krug učesnika protesta i građana koji se nalaze u prostoru okupljanja.

Izveštavanje medija o protestu bilo je izrazito polarizovano, što predstavlja kontinuitet u načinu medijskog predstavljanja studentskih protesta u Srbiji. Dok su pojedini mediji događaj pratili ograničeno i fokus stavljali pre svega na incidente nakon završetka protesta, televizije N1 i Insajder TV, kao i portal Mašina, obezbedile su kontinuiran prenos događaja. Istovremeno, tabloidi su dominantno insistirali na narativima o nasilju, političkoj pozadini i navodnom neuspehu protesta, dok su društvene mreže i internet portali omogućili intenzivnu komunikaciju i prenos informacija, ali uz izraženu polarizaciju korisnika.

Nalazi monitoringa ukazuju na ozbiljne izazove u ostvarivanju pozitivnih obaveza države u zaštiti slobode mirnog okupljanja. Umesto stvaranja podsticajnog i bezbednog okruženja za ostvarivanje ovog prava, postupci pojedinih državnih organa i javna retorika predstavnika vlasti doprinosili su atmosferi tenzija i neprijateljstva prema učesnicima protesta. Takvo postupanje može imati obeshrabrujući efekat na građane u pogledu budućeg korišćenja prava na mirno okupljanje.

II. UVOD

Cilj monitoringa javnih okupljanja je sveobuhvatno prikupljanje i analiza podataka o ostvarivanju prava na slobodu mirnog okupljanja, kako bi se osigurala zaštita i unapređenje ovog temeljnog ljudskog prava. Zaključci izvedeni iz procesa monitoringa predstavljaju ključni instrument za zagovaranje usklađivanja domaćeg zakonodavstva, politika i praksi sa međunarodnim standardima, posebno onima utvrđenim *Evropskom konvencijom o ljudskim pravima* i preporukama relevantnih međunarodnih organizacija.

Monitoring služi pozivanju na odgovornost državnih organa u ispunjavanju njihovih zakonskih i međunarodnih obaveza u pogledu obezbeđivanja i zaštite slobode mirnog okupljanja. To podrazumeva praćenje postupanja policije, procenu adekvatnosti preduzetih mera i identifikaciju eventualnih zloupotreba ovlašćenja. Kroz ovaj proces, mogu se otkriti sistemski nedostaci i ukazati na potrebne reforme, čime se doprinosi izgradnji transparentnijeg i odgovornijeg sistema. Time se jača poverenje građana u institucije i podržava dalje jačanje demokratskih vrednosti.

Osim toga, rezultati monitoringa imaju edukativnu ulogu, pružajući organizatorima javnih okupljanja praktične smernice o primerima dobre i loše prakse. Na taj način se jačaju kapaciteti organizatora da efikasnije planiraju i sprovode okupljanja u skladu sa zakonskim okvirom i standardima ljudskih prava, istovremeno podižući svest o njihovim pravima i obavezama. Ova edukativna dimenzija doprinosi preventivnom delovanju, smanjujući rizik od kršenja prava i omogućavajući organizatorima da preduzmu neophodne mere za bezbedno i uspešno održavanje okupljanja.

Metodologija za monitoring javnih okupljanja kombinuje najbolje međunarodne prakse sa lokalnim specifičnostima, omogućavajući precizno i sveobuhvatno praćenje svih aspekata javnih okupljanja. Ključni elementi metodologije uključuju:

- Praćenje postupanja policije prema učesnicima okupljanja,
- Procenu zaštite prava učesnika i eventualnih kršenja ljudskih prava,
- Analizu usklađenosti sa međunarodnim standardima prava na slobodu mirnog okupljanja.

Fokus je stavljen na nezavisnost, objektivnost, nepristrasnost, i transparentnost prilikom prikupljanja podataka, čime se obezbeđuje visok nivo pouzdanosti i kredibiliteta rezultata. Ova metodologija omogućava ne samo identifikaciju postojećih problema, već i preporuke za unapređenje prakse, kako bi se osiguralo da se javna okupljanja sprovode u skladu sa međunarodnim standardima ljudskih prava.

III. POZADINA PROTESTA

Studentske blokade širom Srbije započele su nakon tragedije na glavnoj železničkoj stanici u Novom Sadu 1. novembra 2024. godine, u kojoj je stradalo 16 ljudi. Ovaj događaj pokrenuo je talas protesta zbog sumnji u korupciju i nemar tokom rekonstrukcije stanice. Protesti su se ubrzo proširili na fakultete u Beogradu, Novom Sadu, Nišu i

Kragujevcu, ali su ih pratili učestali napadi pristalica Srpske napredne stranke, uključujući fizičke napade i ugrožavanje učesnika vozilima. Među ključnim zahtevima studenata bili su objavljivanje dokumenata o rekonstrukciji stanice, procesuiranje napadača, odbacivanje optužbi protiv uhapšenih učesnika i povećanje budžeta za visoko obrazovanje. Nakon incidenta, odnosno upotrebe soničnog oružja protiv okupljenih demonstranata na protestu održanom 15. marta u Beogradu, studenti u blokadi su formulisali i peti zahtev, kojim pozivaju nadležne organe da sprovedu temeljnu istragu povodom navedenog događaja. Studenti su ubrzo potom izašli i sa šestim zahtevom, odnosno tražili smenu rukovodstva Univerzitetskog kliničkog centra Srbije i pokretanje prekršajnih postupaka zbog dopuštanja da predsednik Republike neovlašćeno uđe sa snimateljima u jedinicu intenzivne nege, čime su ugroženi zdravlje i prava pacijenata.

Masovni protesti u Beogradu, uključujući okupljanja na Slaviji i ispred RTS-a, blokadu Autokomande, proteste održane 15. marta, kao i 28. juna 2025. godine, zatim veliki skupovi u Nišu, Kragujevcu, Novom Pazaru, Kraljevu, Loznici, Šapcu, Subotici, Zaječaru i drugim gradovima i opštinama, kao i masovan skup u Novom Sadu održan 1. novembra 2025. godine, na godišnjicu pada nadstrešnice, pokazali su široku podršku javnosti zahtevima za pravdu, odgovornost institucija i održavanje fer i poštenih vanrednih izbora. Detaljna analiza konteksta i razvoja masovnih okupljanja, uključujući i najmasovnije proteste održane tokom 2025. godine, dostupna je u našim prethodnim izveštajima.¹

Posmatrano javno okupljanje je bilo, kako se navodi, prvi prijavljen javni skup Studenata u blokadi, a zapravo nastavak studentsko-građanskih okupljanja koje organizuju studenti u nameri da se izbore za raspisivanje izbora. Period pred skup obeležili su jaki pritisci na studente, ali i na lica za koja vlast sumnja da se nalaze na studentskoj listi za buduće parlamentarne izbore, a čiji se sastav drži u tajnosti. Posebno je bio intenzivan medijski napad na rektora Univerziteta u Beogradu Vladana Đokića, što je kulminiralo upadom pripadnika Uprave kriminalističke policije (UKP) 31. marta 2026. godine u zgradu Rektorata Univerziteta u Beogradu po nalogu Višeg javnog tužilaštva, ali se nastavilo i nakon toga. Pored toga, krajem marta održani su lokalni izbori u 10 jedinica lokalne samouprave u Srbiji koje su takođe pratile velike tenzije i navodi o brojnim neregularnostima, pritiscima i fizičkim napadima na glasače, posmatrače i novinare.

Kao i pred svaki veći protest u Beogradu i ovaj put vozovi nisu saobraćali ka glavnom gradu, s tim što je ovog puta došlo do obustave saobraćaja vozova bez ikakvog, čak ni zvaničnog objašnjenja.² Preduzeće „Srbijavoz“ samo je na sajtu saopštilo da su svi polasci vozova u Srbiji za taj dan obustavljeni, ne navodeći razlog. Pored toga, urednik provladinog dnevnog lista i TV stanice Informer, Dragan Vučićević, izjavio je da vozovi nisu saobraćali zato što su „Romi blokaderi ukrali bakarne kablove“, na šta je reagovao Poverenik za zaštitu ravnopravnosti.³

Uoči skupa došlo je i do svojevrsnog „rata“ nalepnicama i plakatima između Srpske napredne stranke i Studenata u blokadi. Nakon što se među studentima pojavila parola „Studenti pobeđuju“, koja je ubrzo postala vidljiva i na društvenim mrežama, simpatizeri Srpske napredne stranke odgovorili su sloganom „Srbija pobeđuje“. Taj slogan, zajedno sa grafitima koji su sadržali elemente govora mržnje, pojavio se širom grada.

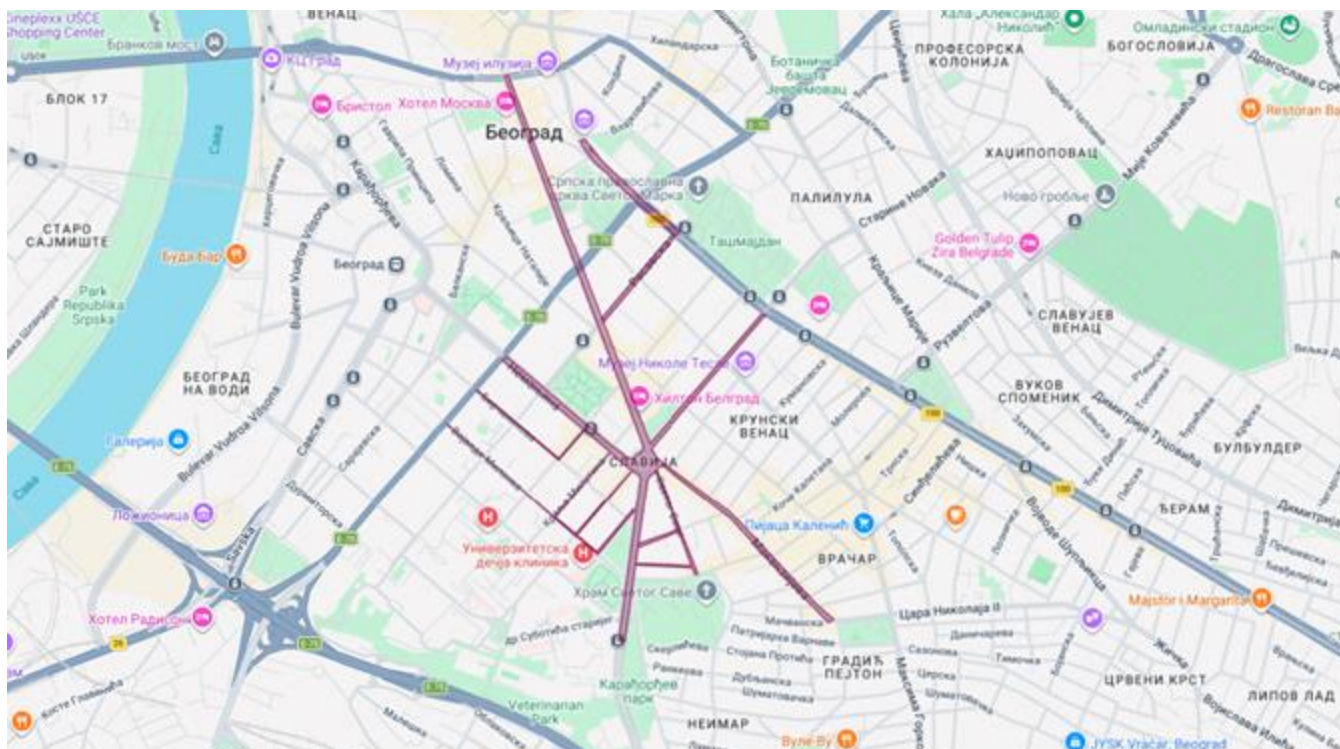
¹ Izveštaje sa prethodnih posmatranja možete pročitati na: <https://yucom.org.rs/category/publikacije/izvestaji/>.

² Danas, „Obustavljeni svi vozovi do daljeg: Srbija voz bez objašnjenja“, 23. maj 2026. godine, dostupno na: <https://www.danas.rs/vesti/ekonomija/srbija-voz-obustavljeni-vozovi/>.

³ Poverenik za zaštitu ravnopravnosti, Upozorenje za javnost povodom izjave glavnog urednika TV Informer, 25. maj 2026. godine, dostupno na: <https://ravnopravnost.gov.rs/upozorenje-za-javnost-povodom-izjave-glavnog-urednika-informera/>.

Istovremeno, u danima pred skup zabeleženi su i napadi na aktiviste zbog lepljenja nalepnica sa parolom „Studenti pobeđuju”.⁴ Uprkos tome, studenti su nastavili sa ovom aktivnošću i tokom javnog okupljanja, kada je distribucija i lepljenje nalepnica širom centra grada postala jedna od vidljivijih pratećih aktivnosti skupa.

IV PREGLED PROTESTA

Površina zauzeta javnim okupljanjem studenata u Beogradu, 23. maja 2026. godine.

Konkretno javno okupljanje organizovano je od strane „Studenata u blokadi“ Univerziteta u Beogradu. Organizatori protesta okupljeni su u neformalnu grupu koja je nastala kroz saradnju plenuma fakulteta koji su učestvovali u blokadi. Zvaničan kontraskup nije bio prijavljen, niti formalno organizovan. Na dan posmatranog protesta Pionirski park bio je dodatno zaštićen policijom u punoj opremi, a na samom mestu su postavljeni dodatni štandovi, oprema i brojnost prisutnih je bila mnogo veća nego inače.⁵

Monitoring protesta vršilo je četiri posmatrača u periodu od 17.00 do 21.30 časova. Posebna pažnja posvećena je mestima na kojima su se učesnici okupljali kao i mestu gde su učesnici skupa nalazili u blizini učesnika kontra skupa. Posmatrači su se kretali kroz različite delove centra Beograda, prateći ključne pravce dolaska ljudi na trg Slavija, posmatrajući obode samog skupa. Takođe je posmatran prostor oko kontraskupa, a posebna pažnja bila je posvećena posmatranju međuprostora između studentskog skupa i prostora oko Pionirskog parka. Kretanje

⁴ Autonomija, „Studenti u blokadi: Naše kolege napadnute prošle srede na Novom Beogradu“, 27. maj 2026. godine, dostupno na: <https://autonomija.info/studenti-u-blokadi-nase-kolege-napadnute-prosle-srede-na-novom-beogradu/>.

⁵ Više u delu VI Kontrademonstracije.

posmatrača obuhvatalo je sledeće rute: trg Slavija, ulice Nemanjina, Kralja Milana, Beogradska, Makenzijeva, Kralja Milutina, Svetog Save i Deligradska, Bulevar oslobođenja, Beogradska, Admirala Geprata i Bulevar kralja Aleksandra.

Primećeno je prisustvo više desetina redara (obeležanih žutim i narandžastim prslucima) na samom mestu održavanja skupa, na trgu Slavija kao i u okolnim ulicama iz kojih su se građani slivali ka trgu i u kojima su se kada je trg popunjen nalazili. Sve vreme su obezbeđivali skup, odgovarali na pitanja građana, i koordinisali aktivnosti na terenu. Nije bila ograđena posebna traka za kola hitne pomoći, što je bila praksa na nekim od prethodnih skupova, ali su redari imali tu ulogu da upozore građane da se sklone kada treba. Redari su se nalazili i na početku ulice Svetog Save iz smera Hrama Svetog Save ka trgu Slavija, gde su megafonom obaveštavali učesnike skupa da za prilaz trgu koriste druge ulice jer je ta ulica zatvorena i za pešake. Više šatora za pružanje prve pomoći nalazio se na samom trgu i bili su vidno obeleženi. Vozila hitne pomoći nisu primećena.

Prema nalazima posmatrača, skup je po brojnosti učesnika bio ranga većih održanih protesta u toku 2025. godine, a zvanične informacije koje je Ministarstvo unutrašnjih poslova objavilo ukazuju na drastično manji broj okupljenih (34 300 ljudi), od procene Arhiva javnih skupova, koji ističe brojnost 180 do 190 000 ljudi.⁶

V. PONAŠANJE UČESNIKA

Protest je od samog početka okupljanja građana već od 17 časova, pa sve do zvaničnog završetka skupa oko 20 časova proticao mirno i bez incidenata, uz standardno izražen naglasak na kreativnim i nenasilnim oblicima izražavanja stavova putem transparenata, zastava i skandiranja.

Okupljeni građani uzvikivali su parole poput "Hoćemo izbore!", „Izdaja!“ i "Pumpaj!", izražavajući nezadovoljstvo trenutnom situacijom. Atmosfera je bila dinamična, a vizuelni utisak ukazivao je na brojnost i uobičajenu šarolikost zastava, sa naglašenijim akademskim i nacionalnim obeležjima. I ovaj put su uočene i zastave sa obeležjima zastave koje ne oslikavaju nužno temu ili zahtev protesta (npr. zastava "Nema predaje", koja se povezuje sa ekstremnom desnicom, kao i zastave sa likom Isusa Hrista koja se povezuje sa Rusijom), ali su bile jasno uočene i zastave zborova, novog oblika organizovanja građana na koji su pozvali studenti na jednom od prethodnih skupova.

Nakon završetka skupa deo učesnika završenog protesta krenuo je ka ulici Kralja Milana, do Pionirskog parka. Kako se skup približio kontraskupu i kordonu policije, nekolicina mladića u prvim redovima zapalili su baklje, i krenuli su sa ekstremnijim parolama uvredljivim za funkcionere vlasti, nakon čega su bačene i prve petarde ka parku. Detaljnije o incidentima u odeljku koji se bavi tom temom.

VI. KONTRADEMONSTRACIJE

Da podsetimo, dana 6. marta 2025. godine, a nakon najave velikog skupa u Beogradu 15. marta 2025. godine, organizovan je kontraskup grupe pod nazivom "Studenti koji žele da uče", kao direktan odgovor na delovanje "Studenata u blokadi". Kontraskup je lociran u Pionirskom parku, između Narodne skupštine i Predsedništva.

⁶ BBC na srpskom, „Veliki studentski protest na Slaviji u Beogradu, incidenti po završetku“, 23. maj 2026. godine, dostupno na: <https://www.bbc.com/serbian/articles/c3021gv5r03o/cyr>.

Ono što je počelo kao kontraskup studenata u mesecima posle pretvorilo se u ograđen i od strane policije svakodnevno dobro obezbeđen prostor koji je zatvoren za javnost. U taj prostor ne može da se uđe bez odobrenja policije ili lica koja predstavljaju neko neformalno obezbeđenje. Sve ovo izaziva revolt građana, posebno stanovnika tog dela Beograda, jer više od godinu dana ne mogu da koriste javni park.

Na dan skupa u parku su se okupile pristalice vladajuće stranke koji su navodno došli da izraze podršku predsedniku. Njih je posetila predsednica Narodne Skupštine koja im se obratila.⁷ Jake policijske snage obezbeđivale su prostor, a jedan od posmatrača uočio je jasno i burno negodovanje velikog broja građana, čak i onih u zrelijim godinama, koji su prolazeći pored parka na putu ka trgu Slavija negodovali zbog policije koja čuva park i ljude u njemu od građana koji ne mogu da koriste park. U parku je organizovano okupljanje ispraćeno muzikom i postavljenim štandovima sa hranom i pićem.

VII. INCIDENTI

Kao što je već navedeno u izveštaju, protest je od samog početka okupljanja građana, pa sve do zvaničnog završetka skupa oko 20 časova protekao mirno, bez incidenata. Policijski kordoni primećeni su samo duž ulice kralja Milana odnosno oko Pionirskog parka, ali u mirnom stavu.

Oko 20 časova i 30 minuta grupa ljudi koja se vraćala iz pravca trga Slavija u smeru ka centru grada, zastala je na uglu kod Pionirskog parka i Narodne skupštine i počela da koristi pirotehnička sredstva. Otprilike u isto vreme i s donje strane Parka, u ulici kralja Milana takođe su se začuli zvuci detonacije. Tada iz smera Narodne Skupštine dolazi i žandarmerija, koja tokom dana nije bila prisutna, na šta su građani koji su se vraćali sa skupa posebno negodovali. Pripadnici žandarmerije krenuli su u intervenciju, kordon koji su formirali udaljio je demonstrante od Pionirskog parka u smeru ka zgradi RTS-a u Takovskoj ulici, ka Pravnom fakultetu u Bulevaru kralja Aleksandra, ali i s druge strane parka u smeru ka Slaviji ulicom Kralja Milana. Kako se vidi iz izveštaja novinskih ekipa nekoliko mladića je oboreno kada je Žandarmerija počela da postupa.⁸ Jedan deo ljudi stajao je mirno sa strane i čekao da se razide, dok je nekoliko građana stajalo ispred policije i gađalo ih kamenicama. Vremenom je broj policajaca postajao sve veći, sa sve brojnijom opremom u vidu manjih kamiona, oklopnih vozila i džipova, dok se broj demonstranata smanjivao. Oko 21 čas i 30 minuta stanje se smirilo i saobraćaj je uspostavljen.

Po izjavama Ministra unutrašnjih poslova na konferenciji za štampu te večeri, zbog incidenata u centru Beograda dovedena su 23 lica zbog napada na policijske službenike, a ima i povređenih policajaca. Studenti u blokadi saopštili su da je više desetina građana pretučeno i uhapšeno.⁹

⁷ RTS, „Skup podrške predsedniku Vučiću u Pionirskom parku, Ana Brnabić obišla okupljene“, 23. maj 2026, dostupno na: <https://www.rts.rs/lat/vesti/politika/5957041/skup-podrške-predsedniku-vucicu-u-pionirskom-parku.html>.

⁸ N1, „Na prepunoj Slaviji održan još jedan studentski skup: U centru grada sukob policije i dela građana“, 23. maj 2026. godine, dostupno na: <https://n1info.rs/vesti/blog-najnovija-vest-studenti-protest-slavija/>.

⁹ <https://insajder.net teme/konferencija-za-medije-mup-a-posle-incidenta-u-centru-beograda>

VIII. PONAŠANJE INSTITUCIJA

Zbog protesta i kontraskupa bile su angažovane jake policijske snage, koje do završetka skupa i početka incidenata nisu bile toliko vidljive osim na području oko Pionirskog parka. Pored jedinica policije pod punom opremom za razbijanje demonstracija kod parka, tokom samog skupa vidljivi su bili samo pripadnici saobraćajne policije.

Saobraćajna policija bila je prisutna duž pristupnih ruta i na rubnim raskrscima oko centralnog skupa, kako bi saobraćaj ostao obustavljen. Kako je već navedeno, kretanje je bilo onemogućeno jedino Ulicom Svetog Save. Ipak, na pojedinim raskrscima policijsko prisustvo nije bilo uočeno.

Snage interventnih jedinica policije i žandarmerije izašle su na ulice tek kada je policija, reagujući na incidente, krenula da učesnike skupa potiskuje dalje od Pionirskog parka, pogotovo Bulevarom kralja Aleksandra od skupštine do Pravnog fakulteta.

Policijski službenici prisutni tokom protesta nosili su različite uniforme, zavisno od svojih zadataka. Pripadnici regularne i saobraćajne policije bili su u običnim uniformama i imali su vidljive identifikacione brojeve, dok su policijske snage raspoređene oko Pionirskog parka i Narodne skupštine bile opremljene opremom za razbijanje nereda. Posmatrači nisu mogli prići dovoljno blizu svim policijskim jedinicama da bi sa sigurnošću proverili prisustvo identifikacionih brojeva, ali su više puta primećeni pripadnici u punoj opremi za razbijanje demonstracija, kod kojih identifikacione oznake nisu bile vidljive. Posmatrači su primetili uređaje za raspršivanje hemijskih sredstava.

Kako su mediji naknadno prenosili, a bilo je i vidljivo, broj policajaca i oprema koju su policajci prikazali tokom sukoba sa demonstrantima (npr. oklopna vozila sa zaprečnom ogradom) nije viđena na ulicama Beograda godinama unazad.¹⁰

IX. REAKCIJA JAVNOSTI I MEDIJA

Radio televizija Srbije - nacionalni javni servis prenela je vesti o ovom protestu. Uočava se, kao i do sada, ne samo da se ne pokriva dovoljno sam događaj, već se vesti o istom najdetaljnije plasiraju na internet stranici javnog servisa, koja nema toliku popularnost i posećenost kao što je imaju TV kanali javnog servisa. Pored toga akcenat nije bio ne na samom skupu koliko na incidentima posle istog.¹¹ Nacionalni javni servis na prvom programu televizije emitovao je vanredne vesti i obraćanja predsednika Republike i ministra unutrašnjih poslova zbog incidenata. Okupljanje su u celosti i pre incidenata, prenosile televizije N1 i Insajder, koje su program posvetile izveštavanju sa protesta sve vreme trajanja istog.¹² Takođe, reporteri portala Mašina pratili su situaciju sa lica mesta vrlo ažurno.

U izveštavanju tabloida o studentskom protestu održanom 23. maja 2026. godine u Beogradu, i uoči samog skupa dominirao je narativ o navodnoj nasilnosti demonstracija i njihovoj političkoj pozadini. Učesnici protesta često su

¹⁰ Ibid.

¹¹ RTS, „Skup na poziv studenata u blokadi na Trgu Slavija; incidenti po završetku skupa,, 23. maj 2026. godine, dostupno na: <https://www.rts.rs/lat/vesti/politika/5956810/skup-na-poziv-studenata-u-blokadi-na-trgu-slavija-incidenti-po-zavrsetku-skupa.html>.

¹² Insajder TV, „Završen skup na Slaviji, studenti poručili da su njihovi zahtevi "postali zahtevi pobunjenog naroda", 23. maj 2026. godine, dostupno na: <https://insajder.net/vesti/studentski-skup-danas-na-slaviji-najavljen-dolazak-gradana-i-aktivista-iz-svih-krajeva-prioritet-bezbednost>.

označavani kao „blokaderi“, uz tvrdnje da je reč o neuspehom pokušaju sprovođenja „obojene revolucije“. Posebno je naglašavano prisustvo predstavnika nevladinog sektora i opozicionih stranaka, uz insinucije da je cilj protesta destabilizacija države.

Istovremeno, protest je kontinuirano praćen i prenošen putem društvenih mreža i informativnih portala, dok su reakcije korisnika ponovo pokazale visok stepen polarizacije javnosti. Komentari i objave uglavnom su se kretali između podrške stavovima vlasti i protivljenja blokadama, s jedne strane, i podrške studentskim zahtevima i građanskim oblicima otpora, s druge strane.

X. POŠTOVANJE DOMAĆEG I MEĐUNARODNOG PRAVNOG OKVIRA

Za analizu usklađenosti javnog okupljanja koje je predmet monitoringa sa domaćim zakonodavstvom i međunarodnim standardima u ovoj oblasti, ključni su sledeći pravni dokumenti: Ustav Republike Srbije, Zakon o javnom okupljanju, Zakon o policiji, Evropska konvencija o ljudskim pravima (EKLJP), kao i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (MPGPP). Ovi dokumenti predstavljaju temelj za ocenu da li su postupci državnih organa tokom javnog okupljanja bili u skladu sa zakonima Republike Srbije i preuzetim međunarodnim obavezama u oblasti zaštite ljudskih prava.

Javno okupljanje „Ti i ja, Slavija“, koje je održano 23. maja 2026. godine u Beogradu u organizaciji studenata u blokadi, može se posmatrati kroz prizmu prakse Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP). Imajući u vidu širi društveni i politički kontekst, potrebno je analizirati ne samo sam tok skupa, već i događaje koji su mu prethodili, kao i one koji su usledili nakon njegovog završetka.

Održavanje skupa u Pionirskom parku, uz podršku vlasti, koji traje od . marta 2025. godine, faktički predstavlja vid ograničavanja prava na slobodu okupljanja. Njegova svrha i efekat jesu sprečavanje građana da se okupljaju ispred Predsedništva Srbije i Narodne skupštine, kao institucija kojima učesnici protesta uobičajeno upućuju svoje poruke. Međunarodni standardi priznaju i pravo na kontrademonstracije, ali one ne smeju biti korišćene kao sredstvo za neutralisanje, zastrašivanje ili blokiranje primarnog okupljanja.

Država je dužna da, kad god je moguće, omogući istovremena okupljanja, uključujući i suprotstavljene skupove, ali tako da nijedno okupljanje ne poništi efektivno ostvarivanje prava drugog. Ukoliko prostor Pionirskog parka, uz prisustvo i zaštitu državnih organa, faktički onemogućava pristup građana prostoru ispred Predsedništva i Narodne skupštine, takvo stanje mora biti ocenjeno kao relevantno ograničenje prava na mirno okupljanje.

Poseban značaj ima princip „sight and sound“, prema kojem učesnicima okupljanja mora biti omogućeno da svoju poruku izraze u neposrednoj blizini onih kojima je ona upućena, u meri u kojoj ih adresati poruke mogu videti i čuti. Mesto okupljanja predstavlja sastavni deo poruke, naročito kada se protest odnosi na rad državnih organa ili nosilaca javne vlasti. Izmeštanje, ograđivanje ili faktičko zauzimanje ključnog javnog prostora može predstavljati ograničenje prava na okupljanje i onda kada okupljanje nije formalno zabranjeno.

U kontekstu ovog okupljanja posebno je relevantan i efekat odvracanja, odnosno chilling effect. Javna retorika kojom se učesnici protesta predstavljaju kao neprijatelji države, nasilnici ili učesnici „obojene revolucije“, kao i tolerisanje napada i zastrašivanja, mogu obeshrabriti građane da ubuduće koriste pravo na okupljanje. Takav efekat je nespojiv sa obavezom države da stvori podsticajno i bezbedno okruženje za ostvarivanje slobode mirnog okupljanja. Policija je intervenisala u blizini Pionirskog parka i potisnula građane koji su je gađali kamenicama i pirotehničkim sredstvima. Na

terenu su bila vidljiva i specijalna vozila sa zaprečnim ogradama. Prema navodima medija, u nekoliko slučajeva policijski službenici nastavili su da primenjuju silu prema licima koja su se nalazila na zemlji i nisu pružala otpor, kao i da su prema građanima primenjivali prekomernu silu prilikom privođenja.¹³

Imajući u vidu nalaze monitoringa, javno okupljanje „Ti i ja, Slavija” bilo je zaštićeno članom 11 EKLJP i članom 21 MPGPP. Iako je centralni deo skupa protekao mirno, okolnosti koje su prethodile skupu, faktičko zauzimanje Pionirskog parka, ograničavanje pristupa pojedinim pravcima, snažno policijsko prisustvo oko kontraskupa, kasnije intervencije policije i javna komunikacija predstavnika vlasti ukazuju na ozbiljne izazove u pogledu ispunjavanja pozitivnih obaveza države. Državni organi su bili dužni da omoguće mirno okupljanje, zaštite učesnike od nasilja i zastrašivanja, obezbede proporcionalno postupanje prema eventualnim izgređnicima i spreče da pojedinačni incidenti posluže kao osnov za delegitimizaciju celog protesta.

XI. ZAKLJUČCI

1. Pravo na slobodu mirnog okupljanja

- Okupljanje „Ti i ja, Slavija” predstavljalo je ostvarivanje prava na slobodu mirnog okupljanja, zaštićenog Ustavom Republike Srbije, članom 11 EKLJP i članom 21 MPGPP.
- Centralni deo skupa protekao je mirno, uz masovno učešće građana i pretežno nenasilne oblike izražavanja političkih i društvenih zahteva.
- Širi kontekst pritisaka, negativne javne retorike, faktičkog zauzimanja javnog prostora i povećanih bezbednosnih tenzija ukazuje da država nije obezbedila potpuno podsticajno i bezbedno okruženje za ostvarivanje ovog prava.

2. Postupanje policije i bezbednosnih službi

- Tokom centralnog dela skupa vidljivo uniformisano prisustvo policije bilo je ograničeno, dok je saobraćajna policija uglavnom obezbeđivala obustavu saobraćaja na pristupnim pravcima.
- Nakon završetka skupa angažovane su značajne policijske snage, uključujući jedinice opremljene za razbijanje demonstracija, oklopna vozila i drugu opremu.
- Posebno zabrinjavaju navodi o upotrebi prekomerne sile, povredama i lišenjima slobode, kao i činjenica da kod pojedinih policijskih službenika u punoj opremi nisu bile vidljive identifikacione oznake.

3. Kontrademonstracije

- Iako zvaničan kontraskup nije bio formalno prijavljen, prostor Pionirskog parka faktički je imao funkciju kontraskupa organizovanog uz podršku vlasti.
- Dugotrajno zauzimanje Pionirskog parka, njegovo zatvaranje za javnost i kontinuirano policijsko obezbeđenje ograničili su korišćenje važnog javnog prostora između Narodne skupštine i Predsedništva.

¹³ Demonstracija sile ili bezbednosna procena: Da li je reakcija policije posle protesta na Slaviji bila srazmerna?, Insajder, dostupno na: <https://insajder.net teme/slavica-radovanovic-o-sinocnoj-intervenciji-policije-onoliko-ljudi-i-opreme-se-izvodi-samo-kada-postoje-nemiri-veceg-obima> .

- Takvo stanje je problematično sa stanovišta principa „sight and sound”, jer ograničava mogućnost učesnika protesta da se okupe u neposrednoj blizini institucija kojima upućuju svoje poruke.
- Država je bila dužna da omogući istovremeno ostvarivanje prava različitih grupa, bez privilegovanja jedne strane i bez pretvaranja javnog prostora u trajno zatvorenu zonu.

4. Uloga medija i javne komunikacije

- Izveštavanje o protestu bilo je izrazito polarizovano.
- Javni servis je ograničeno pokrio sam skup, uz naglasak na incidente nakon njegovog završetka.
- Tabloidno izveštavanje i komunikacija bliska vlastima nastavili su obrazac delegitimizacije učesnika studentskih i građanskih protesta kroz narative o nasilju, destabilizaciji i „obojenoj revoluciji”.

6. Usklađenost sa međunarodnim standardima

- Nalazi monitoringa pokazuju da je centralni deo okupljanja bio u skladu sa standardima mirnog javnog okupljanja.
- Postupanje države u širem kontekstu nije u potpunosti odgovorilo obavezama koje proizlaze iz člana 11 EKLJP, člana 21 MPGPP i relevantnih međunarodnih smernica.
- Posebno su problematični faktičko ograničavanje pristupa javnom prostoru ispred ključnih institucija, tolerisanje ambijenta zastrašivanja, nedovoljna vidljivost identifikacionih oznaka kod pojedinih policijskih jedinica i rizik od neselektivnog tretiranja učesnika nakon pojedinačnih incidenata.

ANEKS: SLIKE SA PROTESTA

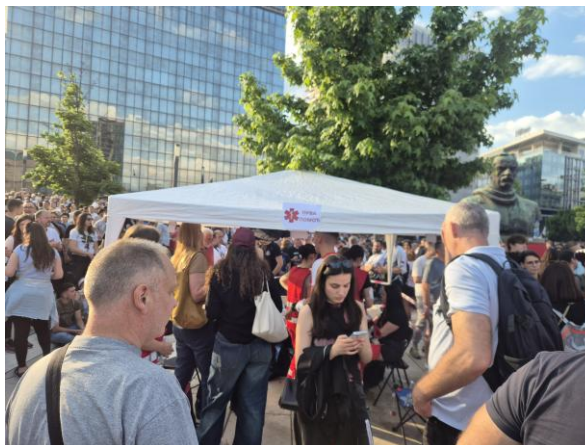
Policija ispred gradske skupštine

Punkt sa hranom i pićem

Redari na protestu

Punkt prve pomoći

Transparent na čelu protesne kolone

Zgrada EXPO oblepljena nalepnicama

OKUPLJANJE STUDENATA U BLOKADI "TI I JA, SLAVIJA", 23. MAJ 2026. GODINE, BEOGRAD MONITORING IZVEŠTAJ

Zastave kvir zbora

Jedinica policije na protestu

Specijalno vozilo policije na protestu

Policija potiskuje učesnike protesta